

ВІДГУК
офіційного опонента доктора політичних наук, професора,
ученого секретаря Національної музичної
академії України імені Петра Чайковського
Андрущенко Тетяни Вікторівни
на дисертаційну роботу Малигіна Олександра Павловича
на тему «Когнітивно-поведінкові чинники розвитку здорової
сексуальності в юнацькому віці», представлену на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія

Актуальність теми. Дисертаційна робота Олександра Павловича Малигіна присвячена комплексному аналізу когнітивно-поведінкових чинників розвитку здорової сексуальності в юнацькому віці — проблемі, що має вагоме міждисциплінарне значення та є надзвичайно актуальною в умовах сучасних соціокультурних трансформацій.

Юнацький вік є періодом інтенсивного становлення особистості, формування ціннісно-сміслових орієнтацій, ідентичності, зокрема сексуальної, а також закріплення поведінкових стратегій, які значною мірою визначають подальшу якість життя людини. В умовах інформаційного перевантаження, розмитості соціальних норм, впливу масової культури та цифрових медіа питання формування здорової сексуальності набуває особливої суспільної значущості.

Звернення автора до когнітивно-поведінкової парадигми дозволяє розглядати сексуальність не лише як біологічно зумовлений феномен, а як складну психосоціальну конструкцію, що формується під впливом когнітивних схем, установок, переконань, сексуальних сценаріїв і поведінкових патернів. Такий підхід є науково обґрунтованим, сучасним і відповідає актуальним тенденціям розвитку психологічної науки, зокрема в галузі психології здоров'я, медичної та політичної психології. Таким чином, обрана тема є своєчасною, актуальною та має значний науковий і прикладний потенціал.

Дисертаційна робота характеризується високим рівнем теоретичної та методологічної обґрунтованості. Автор чітко визначив об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, які послідовно реалізуються у структурі роботи.

Теоретичний розділ містить ґрунтовний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, що дозволяє всебічно розкрити сучасні уявлення про сексуальність, психосексуальний розвиток, когнітивні та поведінкові механізми формування особистості. Особливої уваги заслуговує інтеграція когнітивно-поведінкової моделі з біопсихосоціальним підходом до розуміння сексуального здоров'я.

Емпіричне дослідження проведено з використанням валідних і надійних психодіагностичних методик, адекватних поставленим завданням. Статистична обробка даних здійснена коректно, а інтерпретація результатів є логічною, послідовною та науково аргументованою. Сформульовані висновки повністю відповідають отриманим результатам і не містять надмірних узагальнень. Практичні рекомендації ґрунтуються на емпіричних даних і мають чітку прикладну спрямованість.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що автором уперше здійснено цілісний аналіз розвитку здорової сексуальності юнаків і юнок у межах когнітивно-поведінкової парадигми.

Зокрема, у роботі:

- уточнено психологічний зміст поняття «здорова сексуальність» з позицій когнітивно-поведінкового підходу;
- систематизовано та емпірично підтверджено роль когнітивних чинників (установок, переконань, сексуальних сценаріїв) у формуванні сексуального благополуччя;
- виявлено специфічні поведінкові патерни, пов'язані з адаптивним і дезадаптивним розвитком сексуальності;
- запропоновано структурно-функціональну модель когнітивно-поведінкових чинників розвитку здорової сексуальності в юнацькому віці.

Теоретичне значення роботи полягає у поглибленні наукових уявлень про психосексуальний розвиток особистості, розширенні можливостей застосування когнітивно-поведінкової теорії у дослідженні складних соціально-психологічних феноменів, а також у збагаченні міждисциплінарного наукового дискурсу.

Практична цінність роботи полягає в можливості використання її результатів:

- у психологічному консультуванні та психотерапевтичній практиці;
- у розробці психоосвітніх, психопрофілактичних і психокорекційних програм для молоді;
- у діяльності закладів вищої освіти під час викладання дисциплін психологічного та соціально-гуманітарного профілю;
- у міждисциплінарних дослідженнях, що поєднують психологічний, соціальний і культурний аналіз особистісного розвитку.

Запропоновані Малигіном Олександром підходи можуть бути адаптовані до різних соціальних і культурних контекстів, що підвищує практичну значущість дослідження.

Результати дослідження були апробовані на численних наукових заходах, як в Україні, так і за кордоном, що свідчить про їх визнання науковою спільнотою та підтверджує актуальність досліджуваної тематики.

У цілому результати дисертаційного дослідження викладені чітко і послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання сформульованих завдань. На основі аналізу дисертації можна зробити висновок, що виконана наукова робота є завершеним, самостійним дослідженням, яке характеризується науковою новизною і має теоретичне та практичне значення.

Проте, поряд з безперечними позитивними здобутками та науковими досягненнями роботи, вважаємо за необхідне в плані дискусії поставити деякі запитання та побажання:

1. У контексті подальшого наукового осмислення проблеми було доцільно дещо ширше висвітлити роль соціокультурних чинників у формуванні здорової сексуальності в юнацькому віці, зокрема з урахуванням сучасних соціальних змін та інформаційного середовища. Це могло б додатково збагатити інтерпретацію отриманих результатів.
2. Певний інтерес викликає можливість більш детального уточнення авторського підходу до визначення поняття «здорової сексуальності» у межах когнітивно-поведінкової парадигми, а також його співвіднесення з іншими науковими підходами, представленими в сучасній психологічній літературі.
3. Як побажання на майбутнє, варто відзначити перспективність розширення емпіричної бази дослідження, зокрема за рахунок залучення ширшої та більш різноманітної вибірки, що могло б сприяти подальшому підвищенню репрезентативності та практичної значущості отриманих висновків.

Однак, вказані запитання та побажання не зменшують цінності та загальної позитивної оцінки дослідження. Зміст дисертаційної роботи локалізовано в контексті анотації, яка відповідає основним положенням дисертації, а публікації достатньою мірою відображають результати дослідження.

Висновок. Дисертаційна робота Малигіна О.П. на тему «Когнітивно-поведінкові чинники розвитку здорової сексуальності в юнацькому віці» є самостійним, завершеним, науково обґрунтованим дослідженням, що містить нові теоретичні положення та практично значущі результати.

За своїм змістом, рівнем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням робота відповідає чинним вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія, а її автор заслуговує на присудження відповідного наукового ступеня. Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їх обґрунтованість та вірогідність, а також практичну

цінність сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи можемо стверджувати, що наукове дослідження Олександра Павловича «Когнітивно-поведінкові чинники розвитку здорової сексуальності в юнацькому віці» проведене на високому науково-теоретичному та методологічному рівні і відповідає галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року №40 «Про затвердження вимог оформлення дисертацій» (зі змінами), «Порядку присудження ступеню доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44; зі змінами від 21.03.2022 року), а Малигін Олександр Павлович, безумовно, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Офіційний опонент:

доктор політичних наук, професор
учений секретар Національної
музичної академії України
імені Петра Чайковського

Тетяна АНДРУЩЕНКО

Тетяна Андрущенко
Підпис: _____
Засвідчую: начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П.І.Чайковського